

Konec uhlí v ČR? Svobodní varují před blackoutu, Zelení blouzní o obnovitelných zdrojích

29.11.2025 - Libor Vondráček | Strana svobodných občanů

Elektrárny Chvaletice a Počerady společně s teplárnou Kladno plánuje skupina Seven miliardáře Pavla Tykače odstavit nejpozději do března 2027, což představuje závažný milník v české energetice. Jako důvod uvedla společnost špatné ekonomické vyhlídky spojené s propadem tržních cen elektřiny a rostoucími cenami emisních povolenek, které podle mluvčí Evy Maříkové indikují jasný propad ekonomiky a hrozbu trvalých ztrát. Společnost ČEPS nyní obdržela oficiální informaci o plánovaném ukončení výroby a má 60 dnů na vyhodnocení dopadů této zásadní změny v českém energetickém mixu. O této kontroverzní otázce se v pořadu Události, komentáře České televize střetli dva hosté s diametrálně odlišnými názory - Gabriela Svárovská ze Zelených a Libor Vondráček ze Svobodných.

Libor Vondráček ve svém vystoupení zastával jasný postoj proti urychlovanému uzavírání uhelných zdrojů. Argumentoval, že uhelné elektrárny tvoří 25% české energetické výroby a jsou nezbytné pro stabilitu přenosové sítě a prevenci blackoutů. Přestože se hlásí k principu malého státu, v případě strategických oblastí, jako je energetika, připouští státní zásahy a dokonce i finanční podporu. Vondráček zdůraznil, že emisní povolenky a regulace z Evropské unie uměle zdražují provoz těchto elektráren, a proto by stát měl kompenzovat ekonomické ztráty způsobené těmito politickými rozhodnutími. Varoval také před nedostatkem náhradních zdrojů – paroplynové elektrárny nelze rychle postavit kvůli omezeným kapacitám výrobců turbín jako Siemens a General Motors, a dostavba jaderných bloků v Dukovanech je v nedohlednu. Podle Vondráčka by bylo nezodpovědné nechat uhelné elektrárny vypínat v době, kdy nemáme reálnou náhradu jejich výrobní kapacity.

Svárovská: Podpora uhlí je uhelný socialismus

Zelená poslankyně Gabriela Svárovská zaujala zcela opačné stanovisko a označila plánovanou podporu uhelných elektráren ze strany nastupující vlády Andreje Babiše za „uhelný socialismus“ – socializaci ztrát nerentabilních zdrojů. Poukázala na to, že většina elektřiny z těchto elektráren směřuje na vývoz, přičemž zisky plynuly společnosti Seven, zatímco emise a náklady v podobě zničeného životního prostředí zůstávají v České republice. Svárovská zdůraznila, že sám Pavel Tykač přiznal ekonomickou nerentabilitu výroby elektřiny z uhlí, přičemž jeho elektrárny patří k nejméně účinným a spalují uhlí s nižší účinností. Další problém podle ní představuje převážení uhlí od dolu k elektrárnám, což celou operaci dále prodražuje.

Poslankyně citovala expertní analýzy z roku 2023 i novější, které podle ní potvrzují, že tyto konkrétní elektrárny nejsou pro českou energetickou soustavu zapotřebí. Zejména když ČEZ provozuje další uhelné zdroje s plánovaným koncem provozu kolem roku 2030-2031, což poskytuje dostatečný předstih před stanoveným termínem ukončení spalování uhlí v roce 2033. Svárovská upozornila, že pokud se vláda pokusí zavést podpůrné mechanismy pro uhelné kapacity, nebude to jednoduché, protože Evropská komise se na takové podpory dívá velmi přísně a Česká republika je součástí jednotného evropského energetického trhu. Místo podpory nerentabilních zdrojů by podle ní měly směřovat prostředky k zaměstnancům elektráren a do regionů postižených těžbou uhlí, kde je třeba zajistit spravedlivou transformaci.

Ekonomická logika versus energetická bezpečnost

V debatě zazněly protichůdné argumenty ohledně konkurenceschopnosti České republiky a celé Evropské unie. Vondráček poukazoval na pokles ekonomické výkonnosti EU vůči USA a Číně od zavedení systému emisních povolenek v roce 2008. Připomněl, že v té době měla EU vyšší HDP než Spojené státy, dnes nás však předběhla Čína a USA nám zásadním způsobem utekly. Vysoké ceny energií podle něj zatěžují české výrobce a snižují konkurenceschopnost domácích podnikatelů. Proto Svobodní prosazují kromě kompenzací pro uhelné elektrárny i zrušení poplatků za obnovitelné zdroje energie, které podle Vondráčka vznikly kvůli dotacím pro solární barony.

Svárovská naopak argumentovala, že právě setrvání na uhlí a dlouhodobé lobbiování uhlobaronů a oligarchů brzdí konkurenceschopnost České republiky, protože podle ní zpomaluje nástup výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů. Ty mají podle ní nulové palivové náklady a soustavně klesající investiční náklady, což představuje neúprosnou ekonomickou logiku. Má zato, že emisní povolenky fungují jako mechanismus negativní pobídky, která má ekonomický smysl a dlouhodobě prospěje české konkurenceschopnosti. Obnovitelné zdroje jsou podle Svárovské nejen ekonomičtější, ale také bezpečnější z hlediska energetické bezpečnosti, protože jsou dostupnější a nezávislé na dodávkách paliv.

Jako příklad uvedla Čínu, kde v červnu tohoto roku poprvé výroba z obnovitelných zdrojů překročila výrobu ze všech fosilních a jaderných zdrojů dohromady. I když Čína v jednom roce otevře více uhelných elektráren, než kolik tvoří polovinu uhelných elektráren v EU, jak namítl Vondráček, Svárovská zdůraznila, že čínská strategie jasně směřuje k zelenému přechodu. Vondráček na to reagoval poznámkou, že Čína bude vypínat své uhelné zdroje až teprve, když bude mít dostatek energie z obnovitelných zdrojů, zatímco Evropa si to podle něj dovoluje předčasně.

Větrné parky versus krajina

Diskuse se dotkla i konkrétních náhradních zdrojů energie. Vondráček varoval před masivní výstavbou větrných parků, která by byla nutná k nahrazení uhelných elektráren. Jako příklad uvedl plánovaný větrný park nedaleko Strmilova na Vysočině, kde místní občané hlasovali proti jeho výstavbě. Podle Vondráčka bychom museli po celé České republice vysázet stovky, možná tisíce větrných elektráren, aby kompenzovaly výpadek produkce z uhelných zdrojů. Přestože větrné elektrárny bezprostředně neprodukují CO₂, zatěžují podle něj krajinu, přírodu a také lidský organismus úplně jiným způsobem. Kritizoval také ideologii, která tyto negativní aspekty ignoruje a na světlo předkládá pouze ty expertní posudky, které tvrdí, že vypnutí uhelných elektráren bude bez problémů.

Svárovská na tento argument přímo nereagovala, ale ve svých dalších vyjádřeních zdůrazňovala, že řešení spočívá v diverzifikaci obnovitelných zdrojů, nikoli pouze ve větrných parcích. Moderátor Martin Řezníček uzavřel debatu s poznámkou, že firmy podílející se na výrobě elektřiny z uhlí v Česku zároveň investují obrovské peníze do jiných zdrojů energie, což naznačuje přirozenou transformaci energetického sektoru. Slíbil, že pořad se k tématu vrátí s dalšími experty z energetického průmyslu, protože otázka budoucnosti české energetiky je klíčová pro příští léta a vyžaduje hlubší analýzu všech aspektů této komplexní problematiky.

<https://svobodni.cz/video/konec-uhli-v-cr-svobodni-varuji-pred-blackouty-zeleni-blouzni-o-obnovitelnych-zdrojich>